

Pradžia>Jūsų teisės>Nusikaltimų aukos>Nukentėjusiųjų teisės pagal šalis

Nukentėjusiųjų teisės pagal šalis

Lietuva

Jūs būsite pripažintas **nukentėjusiu nuo nusikalstamos veikos**, jeigu Jūs patyrėte žalą, t.y. jeigu buvote sužalotas ar buvo pavogtas Jūsų turtas, kitaip nukentėjote nuo įvykio, kuris turi nusikalstamos veikos požymių pagal nacionalinę teisę. Kaip nukentėjusiajam Jums įstatymas numato konkrečias teises ikiteisminio tyrimo, teismo proceso metu ir pasibaigus teismui nagrinėjimui.

Baudžiamasis procesas Lietuvoje apima ikiteisminį tyrimą ir teisminį nagrinėjimą. Ikiteisminio tyrimo metu policija (ar kita ikiteisminio tyrimo institucija) ir prokuroras tiria įvykį, siekiant nustatyti nusikalstamą veiką padariusį asmenį, renka jos/jo kaltumą patvirtinančius įrodymus. Ikiteisminio tyrimo pabaigoje prokuroras peržiūri visus surinktus įrodymus ir priima sprendimą dėl tolesnės bylos eigos. Jeigu prokuroras mano, kad yra surinkta pakankamai įrodymų, jis/ji perduoda bylą teismui. Priešingu atveju ikiteisminis tyrimas nutraukiamas arba byla gražinama papildomam tyrimui.

Teismo nagrinėjimo metu teismas tiria ir vertina surinktus įrodymus ir kviečia visus proceso dalyvius į teismo posėdžius, kuriuose išklauso jų pasisakymų. Teismo nagrinėjimo pabaigoje teismas skelbia galutinį sprendimą. Priklausomai nuo surinktų įrodymų kaltinamasis yra nuteisiamas ir jam paskiriama bausmė arba pripažįstamas nekaltu ir paleidžiamas.

Ši informacinė priemonė supažindins Jus su atskirais proceso etapais, apibrėžiančiais Jūsų teises nusikalstamos veikos **ikiteisminio tyrimo**, **teismo nagrinėjimo** ar **pasibaigus teismui nagrinėjimui**. Skaitykite apie Jums teikiamą **pagalbą ir paramą**.

Paskutinis naujinimas: 26/04/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

1 - Mano teisės ikiteisminio nagrinėjimo metu

Kaip ir kur aš galiu pranešti apie nusikaltimą?

Kaip aš galiu stebėti, ką daro institucijos man pranešus apie nusikaltimą?

Kaip aš galiu būti įtrauktas (dalyvauti) į ikiteisminį tyrimą?

Kokios yra mano kaip liudytojo teisės?

Aš nepilnametis. Ar aš turiu papildomas teises?

Kokią informaciją aš galiu gauti iš policijos ar paramos aukoms organizacijų ikiteisminio tyrimo metu?

Ar aš galiu gauti teisinę pagalbą?

Kaip aš galiu gauti apsaugą, jeigu man kyla pavojus?

Kokias paslaugas ir paramą aš galiu gauti ikiteisminio tyrimo metu?

Ar yra galimybė pasiekti susitarimą/susitaikymą tarp kaltininko ir manęs?

Kokia bus mano bylos eiga pasibaigus ikiteisminiam tyrimui?

Ar aš galiu skųstis, jeigu mano byla baigiama nepasiekus teismo?

Aš esu užsienietis. Kaip yra ginamos mano teisės ir interesai?

Daugiau informacijos

Kaip ir kur aš galiu pranešti apie nusikaltimą?

Jeigu Jūs nukentėjote nuo nusikalstamos veikos Lietuvoje Jūs galite apie tai **pranešti** policijai ar prokuratūrai:

Žodžiu kreipiantis į artimiausią policijos įstaigą ar prokuratūrą;

Kreipiantis su pranešimu raštu;

Paskambinant bendruoju pagalbos telefonu 112.

Jūs galite pranešti apie nusikaltimą bet kuria Jums suprantama kalba. Teisėsaugos institucijos Jums turi suteikti nemokamas vertėjo paslaugas.

Bet kuris žinantis apie nusikaltimą asmuo gali apie jį pranešti. Yra dvi svarbios išimties iš šios taisyklės:

Atskirais, įstatyme nustatytais atvejais (pvz., kai kurių seksualinių nusikaltimų, šmeižto, kt.), ikiteisminis tyrimas pradamas tik tuo atveju, kai yra paties nukentėjusiojo ar jo atstovo skundas. Policija ir prokuroras nepradės ikiteisminio tyrimo, jeigu nėra Jūsų skundo.

Kai kuriais atvejais, dėl mažiau pavojingų nusikalstamų veikų, nukentėjęs pats, o ne prokuroras, atlieka kaltintojo vaidmenį. Tokiais atvejais Jūs turite pateikti rašytinį skundą tiesiogiai teismui, ir ikiteisminis tyrimas nebus atliekamas.

Nėra privalomos pareiškimo formos. Remiantis Jūsų pareiškimu policija surašys oficialiai patvirtintos formos „Pareiškimą-protokolą“ ir paprašys Jūsų patvirtinti jo turinį bei pasirašyti. Pareiškime-protokole turi būti nurodyta:

Informacija apie Jus: vardas, pavardė, gyv. vieta, pilietybė, šeimininė padėtis, asmens dokumentas (numeris, išdavimo data, vieta), darbovietė, pareigos, profesija, telefonai;

Informacija apie nusikalstamą veiką: įvykio aprašymas, žala ir kt.

Tiesiogiai teismui paduodamame skunde turi būti tokia informacija:

teismo, kuriam paduodamas skundas, pavadinimas;

nusikalstamos veikos padarymo vieta, laikas, padariniai ir kitos esminės aplinkybės;

įrodymai, kurie patvirtina skunde ar pareiškime išdėstytas aplinkybes;

nukentėjusiojo, nusikalstamos veikos padarymu įtariamo asmens bei liudytojų vardai, pavardės ir gyvenamoji vieta.

Nėra numatyta termino pranešti apie nusikaltimą. Tačiau, po įvykio praėjus tam tikram terminui, policija priims Jūsų pareiškimą, tačiau ikiteisminis tyrimas nebus pradamas. Šis terminas yra nustatytas įstatymo ir svyruoja nuo dviejų iki 20 metų, priklausomai nuo nusikaltimo rūšies.

Kaip aš galiu stebėti, ką daro institucijos man pranešus apie nusikaltimą?

Policijai pradėjus ikiteisminį tyrimą, Jūsų bylai bus suteiktas identifikacinis numeris. Jūs galite paklausti policijos apie šį numerį ir naudoti numerį stebėti bylos tyrimo progresą.

Kaip aš galiu būti įtrauktas (dalyvauti) į ikiteisminį tyrimą?

Kai policija ar prokuratūra priima sprendimą pradėti ikiteisminį tyrimą, Jūs kaip auka gausite apie tai pranešimą. Pranešimas dažniausiai siunčiamas paštu. Norėdama dalyvauti nusikaltimo tyrime auka turi gauti iš už bylą atsakingo prokuroro ar policijos pareigūno **oficialų įgalinimą**. Šiuo oficialiu įgalinimu prokuroras ar policijos pareigūnas oficialiai pripažįsta Jus tiriamo nusikaltimo auka.

Jeigu Jūs pranešėte apie nusikaltimą, toks oficialus įgalinimas suteikiamas automatiškai ir pateikiama tokio sprendimo kopija. Jeigu Jūs apie nusikaltimą nepranešėte, bet tyrimas buvo pradėtas, Jūs turite pateikti prašymą prokurorui ar policijos pareigūnui formaliai pripažinti Jus nusikaltimo auka.

Kada Jūs esate gavęs oficialų įgalinimą dalyvauti nusikaltimo tyrime kaip auka, Jūs galite:

Gauti pranešimą apie tai, kada įtariamasis yra suimamas ar kada suimtas asmuo paleidžiamas;

Pateikti įrodymus;

Pateikti prašymus, įskaitant dėl įrodymų rinkimo;

Susipažinti su byloje surinkta medžiaga;

Apskųsti policijos pareigūno ar prokuroro veiksmus, kurie Jūsų manymu pažeidžia Jūsų teises ar interesus.

Jeigu Jūs siekiate gauti iš nusikaltėlio nusikaltimu padarytos žalos atlyginimą, Jūs turite pateikti civilinį ieškinį. Pateikdamas civilinį ieškinį Jūs tapsite civiliniu ieškovu.

Tyrimo metu Jūs galite naudotis teisininko pagalba nepriklausomai nuo Jūsų vaidmens procese. Jūs galite naudotis mokamomis teisininko paslaugomis ar kreiptis dėl nemokamos teisinės pagalbos.

Jūs galite prašyti atlyginti tyrimo metu patirtas išlaidas. Jums turi būti atlygintos kelionės ir apgyvendinimo išlaidos, taip pat atlyginamos netektos pajamos.

Prašymas dėl išlaidų kompensavimo turi būti pateikiamas už bylą atsakingam prokurorui ar policijos pareigūnui.

Kokios yra mano kaip liudytojo teisės?

Tyrimo metu prokuroras ar policijos pareigūnas neabejotinai iškvies Jus apklausti kaip liudytoją. Tokiu atveju Jūs turite eiti į policijos komisariatą ar prokuratūrą ir atsakyti į Jums užduodamus klausimus.

Jūsų bus paprašyta duoti priesaiką, jog sakysite tiesą ir neslėpsite informacijos. Jūs galite atsakyti būti apklausiamas tik tuo atveju, jeigu Jūsų apklausa gali užtraukti baudžiamąjį persekiojimą prieš Jus ar jūsų artimuosius. Visais kitais atvejais, Jūsų atsisakymas liudyti gali užtraukti Jums baudą.

Aš nepilnametis. Ar aš turiu papildomas teises?

Jeigu Jūs esate jaunesnis nei 18 metų, paprastai Jūs būsite apklausiamas tik vieną kartą. Jus apklaus teisėjas ir Jūsų apklausa bus įrašinėjama. Apklausoje metu teisėjas gali pasikviesti psichologą ar asmenį iš vaiko teisių apsaugos tarnybos Jums padėti. Apklausoje turi teisę dalyvauti ir Jūsų tėvai.

Kokią informaciją aš galiu gauti iš policijos ar paramos aukoms organizacijų ikiteisminio tyrimo metu?

Policijos pareigūnas, prokuroras ar už Jūsų bylą atsakingas teisėjas turi paaiškinti Jums, kokias teises Jūs turite ikiteisminio tyrimo metu ir kaip Jūs galite jomis pasinaudoti.

Jeigu Jūs buvote oficialiai pripažintas nukentėjusiu nuo nusikaltimo asmeniu, Jūs gausite tokio nutarimo nuorašą. Šiame nutarime Jūs rasite nurodytas Jūsų teises, kurias turite ikiteisminio tyrimo metu.

Jeigu Jūs esate atitinkamo smurtinio nusikaltimo auka, Jums turi būti suteikta informacija apie tai, kad Jūs galite prašyti žalos kompensavimo iš valstybės.

Be kuriuo ikiteisminio tyrimo metu Jūs galite kreiptis dėl leidimo susipažinti su bylos medžiaga ar prašyti gauti dokumentų nuorašus ar jų ištraukas. Toks Jūsų prašymas turi būti adresuojamas prokurorui. Prokuroras priims sprendimą dėl leidimo susipažinti su visa bylos medžiaga ar jos dalimi. Susipažinti su visa bylos medžiaga ar atitinkamais dokumentais gali būti ribojama tik tuo atveju, jeigu tai trukdytų ikiteisminiam bylos tyrimui. Jūs galite apskųsti tokį prokuroro sprendimą teisėjui. Skundas turi būti pateiktas per 7 dienas. Dėl pateikto skundo teisėjas priims galutinį sprendimą per 3 dienas.

Dėl papildomos informacijos Jūs galite kreiptis į su nusikaltimų aukomis dirbančias nevyriausybinės organizacijas, tokias kaip Lietuvos nusikaltimų aukų rėmimo asociacija.

Ar aš galiu gauti teisinę pagalbą?

Jūs galite gauti nemokamą teisinę pagalbą tik jeigu Jūs buvote oficialiai pripažintas nuo nusikaltimo nukentėjusiu asmeniu ar esate pateikęs civilinį ieškinį dėl žalos atlyginimo. Jeigu Jūs tyrime dalyvaujate kaip nusikaltimo auka, Jūs turite pateikti įrodymus, kad Jūsų pajamos nėra pakankamos apmokėti teisinio atstovavimo paslaugas. Jeigu Jūs prašote atlyginti dėl nusikaltimo patirtą žalą iš nusikaltėlio kaip civilinis ieškovas, Jums nemokama teisinė pagalba bus suteikiamas nepriklausomai nuo Jūsų pajamų.

Norėdami gauti nemokamą teisinę pagalbą Jūs turite užpildyti [☞ specialios formos prašymą](#) ir pateikti jį vienai iš [☞ Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų](#).

Jeigu Jūs atitinkate nemokamos teisinės pagalbos suteikimo reikalavimus, Jums bus paskirtas nemokamas advokatas. Advokatas padės Jums ikiteisminio tyrimo metu (taip pat rengiant procesinius dokumentus) ir atstovaus Jus teisme.

Kaip aš galiu gauti apsaugą, jeigu man kyla pavojus?

Jeigu Jums kyla pavojus. Jūsų asmeniniai duomenys gali būti įslaptinti (taikomas anonimiškumas). Ši apsaugos priemonė gali būti taikoma, kai:

Jūs esate apklausiamas kaip liudytojas ir Jūsų liudijimas yra itin svarbus tyrimui; ir

Jūs nukentėjote nuo labai sunkaus, sunkaus ar apysunkio nusikaltimo; ir

gresia realus pavojus Jūsų ar Jūsų šeimos narių arba artimųjų giminaičių gyvybei, sveikatai, laisvei ar turtui.

Norėdamas išlaikyti anonimiškumą Jūs turi pateikti prašymą už Jūsų bylą atsakingam prokurorui ar ikiteisminio tyrimo pareigūnui. Tikrieji Jūsų asmens tapatybės duomenys nebus naudojami jokiuose procesiniuose bylos dokumentuose ir bus pakeisti specialiu Jums suteiktu identifikaciniu numeriu. Su Jūsų asmeniniais duomenimis gali susipažinti tik prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas, ar ikiteisminio tyrimo teisėjas (jeigu byla patenka į teismą).

Papildomos apsaugos priemonės gali būti taikomos, jeigu Jūs nukentėjote nuo labai sunkaus nusikaltimo ir yra reali grėsmė Jūsų gyvybei, sveikatai ar turtui.

Šiomis apsaugos priemonėmis Jūs galite pasinaudoti, jeigu aktyviai bendradarbiaujate su teisingumo ir teisėsaugos institucijų pareigūnais, padedate atskleisti nusikalstamą veiką ar suteikiate kitos vertingos bylai informacijos. Apsaugos priemonės taip pat gali būti taikomos nukentėjusiojo tėvams (įtėviams), vaikams (ivaikiams), broliams, seserims, seneliams, vaikaičiams, sutuoktiniams ir sugyventiniams.

Papildomos apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės yra šios:

fizinė asmens ir jo turto apsauga;

laikinas asmens perkėlimas į saugią vietą;

specialaus režimo, pagal kurį teikiami duomenys apie asmenį iš valstybės ir žinybinių registrų bei informacinių sistemų, nustatymas;

asmens gyvenamosios, darbo ar mokymosi vietos pakeitimas;

asmens tapatybės ir biografijos duomenų pakeitimas;

plastinės operacijos, keičiančios asmens išvaizdą, padarymas;

šaukimo ginklo, specialiųjų priemonių asmeniui išdavimas;

finansinė parama.

Kokias paslaugas ir paramą aš galiu gauti ikiteisminio tyrimo metu?

Yra nevyriausybinų organizacijų, teikiančių įvairaus tipo paslaugas: parama, palyda, informacijos suteikimas, galimybių paieška, psichologinis konsultavimas, psichologinė pagalba, kt. Daugiau informacijos galite rasti Lietuvos nusikaltimų aukų rėmimo asociacijoje.

Jūs galite gauti būtinąją medicinos pagalbą, bet Jums gali tekti už tai mokėti, nebent Jūs turite galiojantį sveikatos draudimą. 27 ES šalių narių, Islandijos, Lichtenšteino, Norvegijos ir Šveicarijos piliečiai gali pasinaudoti [Europos Sveikatos draudimo kortele](#).

Ar yra galimybė pasiekti susitarimą/susitaikymą tarp kaltininko ir manęs?

Jūs galite susitaikyti su nusikaltėliu bet kuriuo bylos tyrimo metu. Nėra reglamentuotas pats susitaikymo procesas, tačiau yra numatytos atskiros sąlygos, kurios turi būti, kad nukentėjusysis ir kaltininkas galėtų susitaikyti. Susitaikymas negalimas sunkių ir labai sunkių nusikaltimų atvejais, turi būti atlyginta žala ar susitarta dėl jos atlyginimo ir kt. Susitaikius ikiteisminio tyrimo metu byla nebūna nagrinėjama teisme.

Kokia bus mano bylos eiga pasibaigus ikiteisminiam tyrimui?

Ikiteisminio tyrimo pabaigoje Jums bus suteikta galimybė susipažinti su visa iki šiol surinkta bylos medžiaga. Po to ikiteisminio tyrimo pareigūnas perduos bylą prokurorui, kad šis priimtų sprendimą dėl tolesnės bylos eigos. Jeigu prokuroras mano, kad yra surinkta pakankamai kaltinimą patvirtinančių įrodymų, jis /ji perduos bylą teismui. Kitu atveju, prokuroras nutrauks bylą arba grąžins ją papildomam tyrimui.

Ar aš galiu skųstis, jeigu mano byla baigiama nepasiekus teismo?

Bylos ikiteisminio tyrimo metu tyrėjui priėmus sprendimą nutraukti bylos nagrinėjimą, Jūs galite šį sprendimą apskųsti prokurorui. Jeigu Jūs esate nepatenkintas prokuroro priimtu sprendimu, Jūs šį sprendimą galite apskųsti aukštesniam prokurorui. Jeigu aukštesnysis prokuroras patvirtina jam pavaldaus prokuroro priimtą sprendimą, Jūs galite apskųsti šį sprendimą teismui.

Terminas paduoti visus šiuos skundus yra 14 dienų po sprendimo priėmimo dienos ar dienos, kuomet Jūs gaunate tokį sprendimą. Jeigu yra rimtų priežasčių, dėl kurių Jūs negalite laiku paduoti skundo, Jūs galite prašyti šį terminą pratęsti. Terminą pratęsti galima ne vėliau nei per šešis mėnesius nuo sprendimo priėmimo dienos.

Aš esu užsienietis. Kaip yra ginamos mano teisės ir interesai?

Jeigu Jūs esate užsienietis Jūs turite visas anksčiau įvardintas teises. Jums taip pat suteikiamos papildomos teisės, skirtos padėti Jums dalyvauti procese. Lietuvoje baudžiamasis procesas vyksta lietuvių kalba. Jeigu Jūs nekalbate lietuviškai, Jūs galite kalbėti savo gimtąja kalba arba bet kuria kita Jums suprantama kalba. Jums bus užtikrinta **nemokama vertėjo pagalba** padėti dalyvauti tyrimo veiksmuose. Visi tyrimo metu Jums pateikti dokumentai turi taip pat būti išversti į Jums suprantamą kalbą.

Daugiau informacijos:

Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas – [lietuviškai](#)

Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas – [angliškai](#) / [lietuviškai](#)

Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas – [angliškai](#) / [lietuviškai](#)

Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso bei operatyvinės veiklos dalyvių, teisingumo ir teisėsaugos institucijų pareigūnų apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonių įstatymas – [lietuviškai](#)

Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas – [lietuviškai](#)

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams specialistams ir vertėjams išmokėtinų sumų dydžio nustatymo ir apmokėjimo baudžiamajame procese ir administracinių teisės pažeidimų teisenoje tvarkos patvirtinimo – [lietuviškai](#)

Paskutinis naujinyimas: 26/04/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

2 - Mano teisės tyrimo metu

Kaip aš galiu būti įtrauktas į tyrimą?

Kokios mano kaip liudytojo teisės?

Aš nepilnametis. Ar aš turiu papildomų teisių?

Ar aš galiu gauti teisinę pagalbą?

Kaip aš galiu gauti apsaugą, jeigu man kyla pavojus?

Kaip aš galiu išsileškoti žalą iš kaltininko ar gauti kompensaciją iš valstybės?

[Ar yra galimybė pasiekti susitarimą/susitaikymą tarp kaltininko ir manęs?](#)

Aš esu užsienietis. Kaip yra ginamos mano teisės ir interesai?

Daugiau informacijos

Kaip aš galiu būti įtrauktas į tyrimą?

Jeigu Jūs esate oficialiai pripažintas nukentėjusiu asmeniu, Jūs gausite informaciją apie teismo nagrinėjimo laiką ir vietą. Jeigu Jūs iki šiol neprašėte ar nebuvote oficialiai pripažintas nukentėjusiuoju, tai galite padaryti teismo nagrinėjimo metu.

Kaip nukentėjusysis teismo nagrinėjimo metu Jūs galite:

Teikti įrodymus;

Pateikti prašymus, taip pat prašymą surinkti įrodymus ar nušalinti teisėją ar prokurorą Jums abejojant jų nešališkumu;

Skųsti prokuroro ar teisėjo priimtus sprendimus, jeigu šie pažeidžia Jūsų teises ar interesus;

Susipažinti su visa byloje surinkta medžiaga;

Pasakyti baigiamąją kalbą;

Apskųsti teismo nuosprendį ar nutartį.

Jūs galite prašyti, kad būtų atlygintos dėl dalyvavimo teismo procese patirtos išlaidos. Jums gali būti atlygintos kelionės ir gyvenimo išlaidos, taip pat negautos pajamos. Prašymas dėl išlaidų pateikiamas teismui.

Kokios mano kaip liudytojo teisės?

Tyrimo metu Jus teisėjas apklaus kaip liudytoją. Šiuo atveju Jūs turite atvykti į teismą ir dalyvauti teisminiame nagrinėjime.

Jūsų bus paprašyta duoti priesaiką, jog sakysite tiesą ir neslėpsite informacijos. Jūs galite atsakyti būti apklausiamas tik tuo atveju, jeigu Jūsų apklausa gali užtraukti baudžiamąjį persekiojimą prieš Jus ar jūsų artimuosius. Visais kitais atvejais Jūsų atsisakymas liudyti gali užtraukti Jums baudą.

Aš nepilnametis. Ar aš turiu papildomų teisių?

Jeigu Jūs esate jaunesnis nei 18 metų, Jūs nebūsite kviečiamas į teismą ir nebūsite apklausiamas teisme. Vietoje to bus naudojamas ikiteisminio tyrimo metu padarytas Jūsų apklauso įrašas. Tik išskirtiniais atvejais Jus gali iškviesti į teismą ir apklausti antrą kartą.

Ar aš galiu gauti teisinę pagalbą?

Jūs galite gauti nemokamą teisinę pagalbą tik jeigu dalyvaujate teisme būdamas oficialiai pripažintas nuo nusikaltimo nukentėjusiu asmeniu ar civiliniu ieškovu. Jeigu Jūs teisme dalyvaujate kaip nusikaltimo auka, Jūs turite pateikti įrodymus, kad Jūsų pajamos nėra pakankamos apmokėti teisinio atstovavimo paslaugas. Jeigu Jūs prašote atlyginti dėl nusikaltimo patirtą žalą iš nusikaltėlio kaip civilinis ieškovas, Jums nemokama teisinė pagalba bus suteikiama nepriklausomai nuo Jūsų pajamų.

Norėdami gauti nemokamą teisinę pagalbą Jūs turite užpildyti [📄 specialios formos prašymą](#) ir pateikti jį vienai iš [📄 Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų](#).

Jeigu Jūs atitinkate nemokamos teisinės pagalbos suteikimo reikalavimus, Jums bus paskirtas nemokamas advokatas, kuris padės Jums teismo proceso metu ir atstovaus Jus teisme.

Kaip aš galiu gauti apsaugą, jeigu man kyla pavojus?

Jeigu Jums kyla pavojus, Jums gali būti taikomos tokios pačios apsaugos priemonės, kokios buvo taikytos ikiteisminio tyrimo metu. Jūsų asmeniniai duomenys gali būti įslaptinti (taikomas anonimiškumas), kai:

Jūs esate apklausiamas kaip liudytojas ir Jūsų liudijimas yra itin svarbus tyrimui;

Jūs nukentėjote nuo labai sunkaus, sunkaus ar apysunkio nusikaltimo;

gresia realus pavojus Jūsų ar Jūsų šeimos narių arba artimųjų giminaičių gyvybei, sveikatai, laisvei ar turtui.

Norėdami išlaikyti anonimiškumą Jūs turite pateikti prašymą teismui. Tikrieji Jūsų asmens tapatybės duomenys nebus naudojami jokiuose procesiniuose bylos dokumentuose ir bus pakeisti specialiu Jums suteiktu identifikaciniu numeriu. Su Jūsų asmeniniais duomenimis galės susipažinti tik teisėjas, prokuroras ar už Jūsų bylą atsakingas ikiteisminio tyrimo pareigūnas. Jūs būsite apklausiamas nedalyvaujant nusikaltėliui ir jo/jos advokatui arba naudojant tele /videopriemones.

Papildomos apsaugos priemonės gali būti taikomos, jeigu Jūs nukentėjote nuo labai sunkaus nusikaltimo ir yra reali grėsmė Jūsų gyvybei, sveikatai ar turtui. Apsaugos priemonės taip pat gali būti taikomos Jūsų kaip nukentėjusiojo tėvams (jėtvams), vaikams (jvaikiams), broliams, seserims, seneliams, vaikaičiams, sutuoktiniams ir sugyventiniams.

Papildomos apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės yra šios:

fizinė asmens ir jo turto apsauga;

laikinas asmens perkėlimas į saugią vietą;

specialaus režimo, pagal kurį teikiami duomenys apie asmenį iš valstybės ir žinybinių registrų bei informacinių sistemų, nustatymas;

asmens gyvenamosios, darbo ar mokymosi vietos pakeitimas;

asmens tapatybės ir biografijos duomenų pakeitimas;

plastinės operacijos, keičiančios asmens išvaizdą, padarymas;

šaunamojo ginklo, specialiųjų priemonių asmeniui išdavimas;

finansinė parama.

Kaip aš galiu išsieleškoti žalą iš kaltininko ar gauti kompensaciją iš valstybės?

Jūs galite reikalauti žalos atlyginimo iš nusikaltėlio pateikdami **civilinį ieškinį baudžiamajame procese** bet kuriuo bylos tyrimo metu. Tokį ieškinį Jūs galite pateikti už Jūsų bylą atsakingam prokurorui ar teismui. Pateikęs civilinį ieškinį Jūs tapsite civiliniu ieškovu.

Jeigu Jūs nenorite reikalauti žalos atlyginimo iš nusikaltėlio baudžiamąjame procese metu, Jūs su ieškiniu galite kreiptis į teismą civiline tvarka. Jūs negalite pateikti dviejų ieškinių (baudžiamajame procese ir civiline tvarka).

Jeigu Jūs esate tam tikro smurtinio nusikaltimo auka Jūs galite kreiptis dėl **kompensacijos iš Valstybės**. Daugiau informacijos galite rasti informacinėje priemonėje apie kompensacijas nusikaltimų aukoms Lietuvoje ([📄 lietuvių](#), [📄 anglų](#) ir kitomis kalbomis), parengtą Europos Teismų Tinklo.

Ar yra galimybė pasiekti susitarimą/susitaikymą tarp kaltininko ir manęs?

Jūs galite susitaikyti su nusikaltėliu bet kuriuo bylos tyrimo metu, taip pat ir teisme.

Aš esu užsienietis. Kaip yra ginamos mano teisės ir interesai?

Jeigu Jūs esate užsienietis Jūs turite visas anksčiau įvardintas teises. Jums taip pat suteikiamos papildomos teisės, skirtos padėti Jums dalyvauti procese.

Teismo posėdis vyksta lietuvių kalba. Jeigu Jūs nekalbate lietuviškai, Jūs galite kalbėti savo gimtąją kalbą arba bet kuria kita Jums suprantama kalba.

Teismas Jums užtikrins **nemokamas vertėjo paslaugas**, padedant Jums teismo proceso metu. Visi Jums pateikti dokumentai teismo metu turi taip pat būti išversti į Jums suprantamą kalbą.

Daugiau informacijos:

Lietuvos Respublikos baudžiamąjame proceso kodeksas – [📄 lietuviškai](#)

Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas – [📄 angliškai](#) / [📄 lietuviškai](#)

Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas – [📄 angliškai](#) / [📄 lietuviškai](#)

Lietuvos Respublikos baudžiamąjame proceso bei operatyvinės veiklos dalyvių, teisingumo ir teisėsaugos institucijų pareigūnų apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonių įstatymas – [📄 lietuviškai](#)

Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas – [📄 lietuviškai](#)

Lietuvos Respublikos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymas – [📄 lietuviškai](#)

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams specialistams ir vertėjams išmokėtinų sumų dydžio nustatymo ir apmokėjimo baudžiamajame procese ir administracinių teisės pažeidimų teisenoje tvarkos patvirtinimo – [📄 lietuviškai](#)

Paskutinis naujinimas: 26/04/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

3 - Mano teisės po teismo nagrinėjimo

Ar aš galiu apskųsti teismo nuosprendį ar sprendimą pripažinti nusikaltėlį nekaltu?

Ar galimi pateikti tolesni skundai?

Kokias teises aš turiu po to, kai įsigalioja teismo sprendimas?

Daugiau informacijos

Ar aš galiu apskųsti teismo nuosprendį ar sprendimą pripažinti nusikaltėlį nekaltu?

Teisminis nagrinėjimas užbaigiamas nusikaltėlio nuteisimu arba jo/jos pripažinimu nekaltu. Jeigu nusikaltėlis nuteisiamas, teismas paskiria jam bausmę.

Teismas skelbia savo sprendimą viešai paskutinio teismo posėdžio metu. Jeigu Jūs teismo procese esate oficialiai pripažintas nusikaltimo auka ar civiliniu ieškovu, tačiau nedalyvavote paskutiniame teismo procese, Jums bus išsiųstas teismo sprendimo nuorašas.

Jeigu Jūs esate nepatenkintas teismo sprendimu Jūs galite jį apskųsti. Jūs galite apskųsti teismo sprendimą dėl nusikaltėlio kaltės tik jeigu Jūs dalyvavote teismo procese kaip oficialiai pripažinta nusikaltimo auka. Jeigu Jūs procese dalyvavote kaip civilinis ieškovas, Jūs galite apskųsti teismo sprendimą tik jeigu Jūs esate nepatenkintas priimtu sprendimu dėl Jūsų pateikto ieškinio.

Jūs turite pateikti skundą raštu ir po juo pasirašyti. Terminas skundai pateikti yra 20 dienų nuo nuosprendžio paskelbimo dienos.

Ar galimi pateikti tolesni skundai?

Jeigu Jūs esate nepatenkintas dėl Jūsų pateikto skundo priimtu sprendimu, Jūs galite apskųsti šį sprendimą [↗ Aukščiausiajam Teismui](#). Skundas turi būti pateiktas raštu ir Jūsų pasirašytas. Terminas skundai pateikti yra trys mėnesiai po to, kai paskelbiamas sprendimas dėl Jūsų ankstesnio skundo.

Kokias teises aš turiu po to, kai įsigalioja teismo sprendimas?

Nuosprendis įsiteisės, kai bus išnaudotos visos apskundimo galimybės.

Jeigu teismas nuteisia kaltininką ir paskiria jam/jai laisvės atėmimo bausmę, teisėjas Jūsų paklaus apie tai, ar Jūs norėsite būti informuotas, kai nuteistasis bus paleistas iš kalėjimo. Jeigu Jūs pareikšite pageidavimą gauti tokią informaciją, Jūs būsite informuotas apie nuteistojo paleidimą iš laisvės atėmimo vietos. Jūs taip pat gausite pranešimą apie teismo procesą, kuriame bus svarstomas nuteistojo paleidimo iš kalėjimo anksčiau laiko klausimas. Jūs galite dalyvauti tokia teismo procese ir apskųsti Jūsų netenkinantį sprendimą.

Daugiau informacijos:

Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas – [↗ lietuviškai](#)

Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas – [↗ angliškai](#) / [↗ lietuviškai](#)

Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksas) – [↗ lietuviškai](#)

Paskutinis naujinimas: 26/04/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

4 - Pagalba ir parama asmenims, nukentėjusiems nuo nusikalstamų veikų

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija

Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos

Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija

Lietuvos Caritas

Dingusių žmonių šeimų paramos centras

Klaipėdos socialinės ir psichologinės pagalbos centras

Vaiko namas

Tarptautinė migracijos organizacija (TMO) – Vilniaus biuras

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija

Teisingumo ministerija administruoja nukentėjusių nuo nusikalstamų asmenų fondą ir teikia valstybės garantuojamą teisinę pagalbą.

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija

nagrinėja prašymus ir priima sprendimus dėl žalos kompensavimo smurtinių nusikalstamų atvejais, kurie buvo padaryti po 2005 m. liepos 1 d.

atsakinga už pirminės teisinės pagalbos teikimą asmenims, nukentėjusiems nuo nusikalstamų veikų. Pirminė teisinė pagalba – tai teisinė informacija, teisinės konsultacijos ir teisinio pobūdžio dokumentų, skirtų valstybės ir savivaldybių institucijoms, rengimas, išskyrus procesinius dokumentus atsakinga už antrinės teisinės pagalbos teikimą asmenis, nukentėjusiems nuo nusikalstamų veikų. Antrinė teisinė pagalba – tai dokumentų rengimas, gynyba ir atstovavimas bylose, įskaitant vykdymo procesą

KONTAKTAI:

Interneto svetainė: [↗ http://www.tm.lt/](http://www.tm.lt/)

Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos

Policijos departamentas atlieka funkcijas, susijusias su įvairių apsaugos priemonių nukentėjusiesiems ir liudytojams taikymu, įgyvendinant baudžiamąjį persekiojimą.

Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos

veikia liudytojų ir nukentėjusiųjų apsaugos tarnyba, kuri yra atsakinga už šių asmenų apsaugos užtikrinimą

suteikia nukentėjusių asmenų ir jų turto fizinę apsaugą, imasi priemonių dėl nukentėjusiojo asmens duomenų apsaugos, oficialios informacijos pateikimo apie asmeninius duomenis

padeda nusikalstamų aukoms pakeisti jų darbo vietą ir asmens tapatybę

įstatymu nustatyta tvarka nukentėjusiems suteikia teisę gauti ginklą arba kitas specialias apsaugos priemones

KONTAKTAI:

Interneto svetainė: [↗ https://policija.lrv.lt/lt/](https://policija.lrv.lt/lt/)

Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija

Užsienio reikalų ministerija yra oficialaus bendradarbiavimo mechanizmo prevencijos prekyba žmonėmis srityje dalis, rūpinasi nukentėjusiųjų nuo prekybos žmonėmis grįžimu į tėvynę, prieglobsčio radimu bei pagalbos, paramos suteikimu.

Užsienio reikalų ministerija

konsulinis departamentas atsakingas už nukentėjusiųjų asmenų interesų apsaugą, kuri realizuojama per centrinį departamentą ir konsulines įstaigas užsienyje

yra oficialaus bendradarbiavimo mechanizmo prevencijos prekyba žmonėmis srityje dalis

rūpinasi nukentėjusiųjų nuo prekybos žmonėmis grįžimu, prieglobsčio radimu bei pagalbos, paramos suteikimu

KONTAKTAI:

Interneto svetainė: [↗ http://www.urm.lt/](http://www.urm.lt/)

Lietuvos Caritas

Lietuvos Caritas yra nevyriausybinių organizacijų (NVO), kuri teikia pagalbą moterims, kurios tapo prekybos žmonėmis aukomis Lietuvoje ar už jos ribų, buvo įtrauktos į prostituciją ir nukentėjo.

Lietuvos Caritas

siūlo įvairias paslaugas nukentėjusiems asmenims, t.y. saugų prieglobstį, materialinę pagalbą, socialinio darbuotojo konsultacijas, psichoterapeuto, teisininko paslaugas

teikia neatidėliotiną ir nemokamą pagalbą krizinėse situacijose

bendradarbiauja su įvairiomis organizacijomis, teikiančiomis paslaugas bendruomenėse, siekiant įgyvendinti prekybos žmonėmis aukų arba dalyvaujančių prostitucijoje moterų integraciją į legalų darbą

laikosi konfidencialumo principo, siekia lankstumo ir komandinio darbo teikiant paslaugas organizacijoje ir bendruomenėje

KONTAKTAI:

Interneto svetainė: <http://www.anti-trafficking.lt/>

Dingusių žmonių šeimų paramos centras

Dingusių žmonių šeimų paramos centras – tai nevyriausybinių organizacijų, dirbančių dingusių be žinios asmenų ir prekybos žmonėmis sferose, teikiančių paslaugas nukentėjusiems, jų giminėms ir tėvams Lietuvoje ir už jos ribų.

Dingusių žmonių šeimų paramos centras (DŽŠPC)

dirba prekybos žmonėmis aukų, taip pat dingusių be žinios asmenų, jų artimųjų pagalbos teikimo sferose

siekia mažinti dingusių be žinios, taip pat parduotų žmonių, ypač vaikų, skaičių, teikia informavimo, prevencijos ir pagalbos aukoms ir jų šeimoms paslaugas siūlo įvairias paslaugas nukentėjusiųjų rėmimo srityje, teikia saugų prieglobstį, materialinę pagalbą, socialinio darbuotojo konsultacijas, psichoterapeuto, teisininko paslaugas

teikia neatidėliotiną ir nemokamą pagalbą krizinėse situacijose

KONTAKTAI:

Interneto svetainė: <http://www.missing.lt/>

Klaipėdos socialinės ir psichologinės pagalbos centras

Klaipėdos socialinės ir psichologinės pagalbos centras – tai nevyriausybinių organizacijų, teikiančių pagalbą asmenims, nukentėjusiems nuo smurto šeimoje (moterims), taip pat prekybos žmonėmis aukoms, kurios nukentėjo tiek Lietuvoje, tiek už jos ribų.

Klaipėdos socialinės ir psichologinės pagalbos centras

teikia socialinę ir psichologinę pagalbą (paramą) moterims ir motinoms su vaikais, kurios patyrė bet kokios formos smurtą šeimoje

įgyvendina reabilitacines ir reintegracines programas, skirtas moterims, kurios buvo seksualiai išnaudojamos ar yra prekybos žmonėmis aukos

užsiima savižudybių prevencija, teikia psichologinę, teisinę ir medicininę pagalbą krizės atvejais

vienas iš tikslų - tai įgalinti prekybos žmonėmis aukas, kad jos galėtų kontroliuoti savo aplinką, galėtų įgyvendinti savo tikslus, taip pat siektų padėti sau ir kitiems, kartu gerinant jų gyvenimo kokybę dabar ir ateityje

užtikrina anoniminių ir nemokamų (8 800 66 366) konsultacijų liniją

KONTAKTAI:

Interneto svetainė: <http://www.moteriai.lt/>, <http://www.moteriai.lt/pdf/struktura.pdf>

Vaiko namas

Vaiko namas – tai nevyriausybinių organizacijų, kuri teikia pagalbą vaikams, patyrusiems seksualinį ar kito pobūdžio smurtą ar prievartą.

Vaiko namas

tai nevyriausybinių, siekianti užkirsti kelią vaikų prievartai bei teikti visapusišką pagalbą nukentėjusiems nuo prievartos vaikams ir jų šeimos nariams

teikia psichologinę, socialinę ir teisinę pagalbą ir paslaugas vaikams, nukentėjusiems nuo seksualinės prievartos ir komercinio išnaudojimo, ir jų artimiesiems

teikia įvairias paslaugas, pvz., psichologinį konsultavimą, atliekanti krizių intervenciją, ugdo socialinius įgūdžius, pagalbą vykdančią vaiko teises apklausas

užtikrina vaikų palydą į kitas institucijas, kurios teikia būtiną pagalbą

teikia pagalbą organizuojant ir sprendžiant atvejus tarpinstitucinėse grupėse

KONTAKTAI:

Interneto svetainė: <http://www.children.lt/>

Tarptautinė migracijos organizacija (TMO) – Vilniaus biuras

Tarptautinės migracijos organizacijos (TMO) – Vilniaus biuras teikia pagalbą migrantams, kurie pateko į kritines situacijas, įskaitant tapimą nusikaltimų aukomis, o ypač tapusiems prekybos žmonėmis aukomis.

Tarptautinė migracijos organizacija (TMO) – Vilniaus biuras

pagrindinis tikslas - sustiprinti nevyriausybinių organizacijų (NVO) gebėjimus, susijusius su prekyba žmonėmis, siekiant užtikrinti geresnes paslaugas

žmonėms, kuriems reikia informacijos, susijusios su saugia migracija ir prekyba žmonėmis

siekia geriau informuoti visuomenę apie legalias ir saugas galimybes išvykti į užsienį, taip pat riziką, susijusią su prekyba žmonėmis ir kontrabanda

teikia pagalbą krizių atvejais: psichologinę pagalbą (materialinę pagalbą, socialinio darbuotojo konsultacijas), pagalbos linija telefonu, betarpiška, tiesioginė konsultacija

padeda migrantams, kurie nori grįžti į savo kilmės šalį

KONTAKTAI:

Interneto svetainė: <http://www.iom.lt/>

Paskutinis naujinimas: 26/04/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisiųjų įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.